

11 | STRAŠNICE—NEIGHBOURHOOD AS A MEETING PLACE FOR DIFFERENT SOCIAL GROUPS AND LIFESTYLES

Petra Špačková, Jana Jíchová

Part of Greater Prague since 1922, Strašnice is a district on the very edge of today's inner city. Nowadays it is part of the Prague 3 and Prague 10 districts. Almost every decade of the last 150 years has left its mark on Strašnice. The district is thus a mosaic of distinctive localities differing in the type of housing, the characteristics of the original inhabitants for whom the houses were built, and the current inhabitants. Throughout its history, the neighbourhood has offered a diverse range of housing types: a villa quarter, family house colonies, a slum, tenement houses in traditional block structures, and housing estates from different periods. In addition, there are and were several areas with non-residential functions: the current Hostivařsko-Malešická industrial area, manufacturing facilities in the area of Průběžná Street (Beran, Valchářová, 2005), and the partly unused spaces in Hagibor.

Similar to other villages near Prague, Strašnice began to undergo its first major transformation in the second half of the nineteenth century in the wake of industrial development. In the decades before World War I, in addition to the first industrial plants, new residential buildings were built: tenement houses on the northern edge of Strašnice (Viktorka, Vackov) but also villas in the vicinity of today's Starostrašnická Street (Státníková, 2019). The villa district in Strašnice (Figure 11.1) was one of the first such districts in the vicinity of Prague (Praha neznámá, 2021).

This development intensified during the First Republic. Several factories were built around Průběžná Street (Beran, Valchářová, 2005). The residential areas were also expanded, with several types of housing: in addition to the densification of existing residential areas, a villa district in Zborov, several family house colonies in the 1920s (Masaryk Colony, Strojvůdců Colony, Rybníčky Colony, Skalka Colony), and tenement houses around today's Průběžná and V olšínách streets were built (Státníková, 2019). Part of Prague's largest slum, Na Slatinách, which was established in 1924, also fell within the Strašnice cadastre (Broncová, 2006). Some of the buildings in the slum are still preserved today. The settlement structure in the cadastral area of Strašnice in the early 1930s can be clearly seen in Table 11.1.

Figure 11.1: Villa quarter in Strašnice.
Photo: Petra Špačková (2021).

Figure 11.2: Cooperative houses on Pod Rapidem Street, built at the beginning of the 1920s.
Photo: Petra Špačková (2021).

For nearly four decades following the Second World War, there was continuous development of the residential function: a number of smaller housing estates with one to two thousand flats were completed in Strašnice at that time. The first of these is the well-known and architecturally valuable Solidarita housing estate (Figure 11.3), which was built in the late 1940s as part of the so-called Two-Year Plan. It is the only housing estate in Strašnice that does not consist only of apartment buildings—half of the flats are located in terraced houses (Státníková, 2019). The Průběžná housing estate (between today's Průběžná, Starostrašnická and Dubečská streets) followed in the second half of the 1950s, and, a few years later, the Rybníčky I and II housing estates were built in the area south of Solidarita. The Malešice housing estate extended to the area north of Solidarita. At the end of the 1960s, construction of the Skalka housing estate began in the area around the metro station of the same name (completed in the 1970s). However, the construction of the housing estates took its toll through the demolition of the vast majority of the old buildings of Staré Strašnice, which consisted, among others, of agricultural estates; only two original buildings remained (Broncová, 2006; Státníková, 2019). During the socialist period, the industrial function of the district was also strengthened. In the 1960s, an industrial zone was built partly within the cadastre of Strašnice—located mainly in Malešice and Hostivaře (Broncová, 2006). Thus, in the second half of the twentieth century, Strašnice definitively lost its agricultural and rural character and became a fully-fledged urban district (Státníková, 2019).

Settlement	Character	Number of houses	Population
Staré Strašnice	district	749	9,519
Vackov	cluster of houses	83	1,566
Zborov	cluster of houses	101	1,252
dispersed temporary dwellings	dispersed temporary dwellings	67	359
Nové Strašnice	district	27	299
Na Slatinách	colony, cluster of temporary dwellings	30	232
Na Skalce	cluster of houses	15	229
Viktorka	cluster of houses	7	197
Za Drahou	colony, cluster of temporary dwellings	29	174
Staré Strašnice—total	district	1,108	13,827

Table 11.1: Settlements forming the cadastral territory of Strašnice (Census 1930).

Source: Statistical Lexicon (1934).

Figure 11.3: *Solidarita housing estate, built in the late 1940s.*
Photo: *Petra Špačková (2021).*

The character of the district is therefore influenced mainly by the expansion of the district in the pre-war period in response to the development of Prague and by socialist urban planning in the post-war period. After 1989, larger residential projects were no longer built and only vacant areas within the existing development were developed (e.g., residential projects such as Gutovka or Vinice). Several larger buildings with non-residential functions were also built (e.g., a Tesco department store and the Czech Statistical Office near the Skalka metro station and Radio Free Europe near the Želivského metro station).

Development of the number of inhabitants, houses, and apartments

The development of the number of inhabitants, houses, and flats in the Strašnice cadastre corresponds with its gradual development during the nineteenth and twentieth centuries. Strašnice experienced very dynamic development during the First Republic. This is evidenced by the fact that there were even less than 5,000 inhabitants living in less than 400 houses in Strašnice in 1921, while in 1950 there were more than six times as many! At that time, the number of inhabitants had already begun to be impacted by the construction of several smaller housing estates, which took place practically throughout the entire socialist period: Solidarita, Rybníčky I and II, Malešice, and Skalka. The 1980 census recorded the highest number of inhabitants living in Strašnice—47,000. In the following twenty years, the number of inhabitants declined, mainly due to population ageing and shrinking household size. In the last twenty years, however, the population decline has stopped and is rather stagnant. This is a result of both new housing construction (the Gutovka and Vinice complexes) and especially the increase in the proportion of younger working-age residents in Prague and the revival of interest in inner-city housing and general reurbanisation tendencies (Haase et al., 2017).

Development of the social environment and age structure

In the First Republic, while Strašnice was located on the periphery of Prague, the population living there was very diverse. On the one hand, the development of transport and industry allowed workers who had been employed in Prague and its suburbs since the second half of the nineteenth century to move into newly built tenement houses (Státníková, 2019). A specific feature of Strašnice was the large number of family house colonies for less affluent residents starting in the 1920s (the already mentioned Masaryk Colony, the Strojvůdců Colony, the Rybníčky Colony, and the Skalka Colony; Státníková, 2019). The Na Slatinách slum was inhabited at the time by workers who originally worked on the construction of the Spořilov housing estate or the gasworks in Michle (Broncová, 2006). On the other hand, in Strašnice, residents with a higher socioeconomic status, especially civil servants and state or municipal employees (Státníková, 2019), also lived in residential quarters that had been built at the beginning of the twentieth century (in Vackov or in the vicinity of Starostrašnická Street).

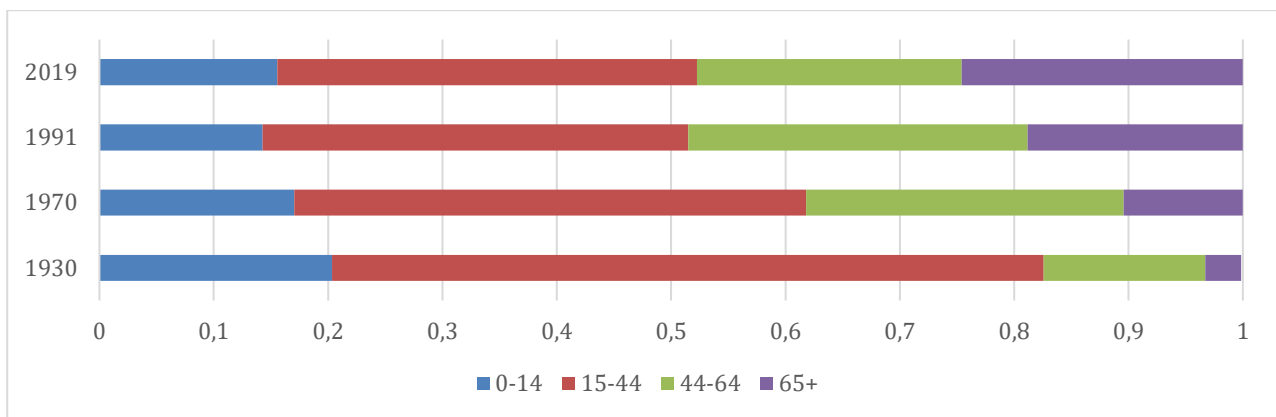
Both Julie Moscheles (1937) and Jiří Král (1946) classify Strašnice into very similar groups in their neighbourhood typologies according to socioeconomic status: as a neighbourhood of weak economic status and with socially rather strong and weak populations. In 1921, the population of Strašnice was already half made up of workers and day laborers. Compared to other Prague peripheral districts, however, a relatively high proportion of flats were also occupied by groups of clerks and orderlies or entrepreneurs and proprietors (both groups around 25%; Špačková, Nemeškal, 2015a; Špačková, Nemeškal, 2015c).

In 1970, Strašnice was a rather average Prague district in terms of the socioeconomic structure of its inhabitants. Nevertheless, there were some differences between the different parts of the neighbourhood, reflecting the diverse composition of the built-up area (see the 1970 social status map). Areas where people with a higher socioeconomic status lived were mainly the newly built housing estates of Solidarity, Rybníčky I and II, and Malešice (the proportion of residents with secondary and university education ranged between 34–41%). The residential areas of Zborov and Třebešín also retained their high socioeconomic status. Both types of areas had lower proportions of workers: 33–38% (the Prague and Strašnice average was 43%). Conversely, a higher proportion of workers and less educated inhabitants could be found in areas with pre-war family houses (in Nové Strašnice and in the then still undemolished houses in Skalka in Staré Strašnice) and also in areas with tenement houses (for example, around the streets Olšinách and Starostrašnická).

However, the positions of the different parts of the district changed slightly over the next forty years. By far the highest socioeconomic status in 2011 was held by the residents living in the new Vinice residential project (more than three-quarters of residents had high school or university degrees). Solidarita and Rybníčky I and II housing estates and the Třebešín residential area also retained a higher status. The position of the area around Průběžná Street improved where residential buildings emerged in the late socialist and post-socialist period.

On the other hand, the Malešice housing estate has seen a deterioration in its position, but this is mainly influenced by the high proportion of seniors (who generally have a lower level of education than the younger generations). The area of Nové Strašnice, with its pre-war construction of family houses, has long had a low level of education. The share of residents with secondary and higher education was around 53% in both areas). Strašnice as a whole has remained an average Prague district in terms of educational level and employment structure (Špačková, Nemeškal, 2015b).

In addition to the socioeconomic status of the residents, the age composition of the inhabitants also influences life in the neighbourhood. The age structure of the residents of Strašnice was very similar to other dynamically developing districts (see Figure 11.4). As mentioned above, Prague was developing rapidly as a new capital city and many new residents of younger working age were moving in. This was no different in the case of Strašnice: the population aged 15–44 accounted for more than 60% of the total population while the elderly hardly lived here—only 3% of the population.

Figure 11.4: Change in the population age structure of Strašnice.

Source: ČSÚ (2020b), SLDB (1930; 1970; 1991).

As in other inner-city neighbourhoods, the population was gradually ageing in the period after the Second World War. Residents aged 65 and over made up one-tenth of the population in 1970. However, the population ageing was less intense than in neighbourhoods closer to the city centre (cf. e.g., Dejvice with 20% of the population in the senior age group; Klsák et al., 2020). This was due to the large undeveloped areas providing opportunity for the construction of new residential units (Solidarity housing estate or Rybníčky I and II). Young families with children moved into them—the proportion of children under 14 years of age fell from only 20% (in 1930) to 17% over the 40 years under review. This trend was then also evident in the second half of the socialist period: the ageing of the population in the existing housing estates and the migration of residents to the newly built Skalka housing estate, the majority of whom were families with children.

Similar to the First Republic period, people of younger working age are markedly represented in the population of Strašnice (and, similarly, there is strong immigration of young people across the whole of Prague). The difference, however, is the proportion of seniors—residents aged 65 and over accounted for a full one-quarter of the population in 2019 (compared to only 3% in 1930). In general, in terms of the evolution of the population age structure, Strašnice is different from typical inner-city neighbourhoods (as the ageing of the population is not as intense) and housing estates as we do not observe the typical two-generation age structure (see, for example, the specialised maps for Jižní Město and/or Kobylisy).

The last characteristic of the population structure to be evaluated is the ethnic population structure. Already in the First Republic, a large community of principally Russians and Ukrainians, having fled the Bolshevik Revolution, lived in Strašnice. With the support of the state, they even had their own church, schools, and grammar school (Broncová, 2006). In 2019, 12% of the population of Strašnice was made up of people of foreign nationality, but their structure and previous migration histories were different. The most frequent were Ukrainians (36%), Slovaks (20%), Russians (11%), and Vietnamese (5%). Their distribution in the different parts of the district was, however, uneven. Foreigners made up a substantial part of the inhabitants of the new residential project Vinice (ZSJ U hagiboru)—as many as one-third. In contrast, the smallest proportion of foreigners lived in selected housing estates, such as Solidarity or Malešice (around 7%).

References:

- BEČKOVÁ, K. (2014): *Zmizelá Praha: Továrny a tovární haly, 3. díl*. Paseka, Schola ludus-Pragensia, Praha.
- BERAN, L., VALCHÁŘOVÁ, V. (2005 eds): *Pražský industriál. Technické stavby a průmyslová architektura Prahy*. Výzkumné centrum průmyslového dědictví, Praha.
- BRONCOVÁ, D. (2006): *Praha 10 křížem krážem*. MILPO, Praha.
- HAASE, A., WOLFF, M., ŠPAČKOVÁ, P., RADZIMSKI, A. (2017): Reurbanisation in Postsocialist Europe – A Comparative View of Eastern Germany, Poland and the Czech Republic. *Comparative Population Studies*, 42(1): 353–390.
- KLSÁK, A., ŠPAČKOVÁ, P., PTÁČEK, B., OUŘEDNÍČEK, M., DVOŘÁKOVÁ, N., NEMEŠKAL, J. (2020): Dejvice – výkladní skříň první republiky. Specializovaná mapa č. 6. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Urbánní a regionální laboratoř, Praha. Available online: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/historie>.
- KRÁL, J. (1946): *Zeměpisný průvodce Velkou Prahou a její kulturní oblastí*. Melantrich, Praha.
- MOSCHELESOVÁ, J. (1937): The Demographic, Social and Economic Regions of Greater Prague: A Contribution to Urban Geography. *Geographical Review*, 27 (3): 414–429.

POLÁK, M. (2014): *Praha 10 známá neznámá*. MILPO, Praha.

PRAHA NEZNÁMÁ (2020): Vilové Strašnice. Available online: <https://www.prahaneznama.cz/praha-10/strasnice/vilove-strasnice/> [cit. 22. 7. 2020].

STÁTNÍKOVÁ, P. (2019): *Strašnice. ... zahrada Prahy, brána armád...* Muzeum hlavního města Prahy, Praha.

ŠPAČKOVÁ, P., NEMEŠKAL, J. (2015a): *Sociální status obyvatel meziválečné Prahy*. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné z: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/historie>.

ŠPAČKOVÁ, P., NEMEŠKAL, J. (2015b): *Vzdělanost v Praze*. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Available online: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/historie> [cit. 22. 7. 2020].

ŠPAČKOVÁ, P., NEMEŠKAL, J. (2015c): *Postavení v zaměstnání v Praze*. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Available online: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/historie> [cit. 22. 7. 2020].

VOTRUBEC, C. (1965): *Praha, zeměpis velkoměsta*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.

Data sources:

ANDRÉ, K. (1902): *Mapa politického a školního okresu karlínského složeného ze zastupitelských okresů karlínského a brandýského n./L. v království Českém*. Okresní výbor Karlínský. 1 : 25 000.

ARCČR 500 (2016): *Databáze vektorových GIS vrstev*.

BOHÁČ, A. (1923): *Hlavní město Praha: studie o obyvatelstvu*. Státní úřad statistický, Praha.

BOHÁČ, Z. (1976): Tisíciletý vývoj Prahy. *Historická geografie*, 14–15: 19–54.

CIZINECKÁ POLICIE (2019): Interní databáze cizích státních příslušníků k 1. 1. 2018.

CÍS. KR. STATISTICKÁ ÚSTŘEDNÍ KOMISSE (1885): *Podrobný seznam míst v Čechách (podle sčítání 1880)*. Alfred Hölder, Vídeň.

CÍS. KR. STATISTICKÁ ÚSTŘEDNÍ KOMISSE (1893): *Podrobný seznam míst v Čechách*. Nově zmapován na základě výsledků sčítání lidu ze dne 31. prosince 1890. Alfred Hölder, Vídeň.

CÍS. KR. STATISTICKÁ ÚSTŘEDNÍ KOMISE (1904): *Lexikon obcí pro království a země na říšské radě zastoupené: zpracován na základě výsledků sčítání lidu ze dne 31. prosince 1900*. IX., Čechy. C.k. statistická ústřední komise, Vídeň.

C. K. MÍSTODRŽITELSTVÍ (1872): *Seznam míst v království českém podle výsledků sčítání lidu z 31. prosince 1869*. C. k. místodržitelství, Praha.

C. K. MÍSTODRŽITELSTVÍ (1913): *Seznam míst v království Českém*. C.k. místodržitelství, Praha.

ČSÚ (1970): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 12. 1970. Elektronická databáze dat, upraveno podle Statistického lexikonu. Český statistický úřad, Praha. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (1980): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 11. 1980. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (1991): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2001): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2011): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2011. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2019): *Obyvatelstvo a rozloha katastrálních území Prahy 2000–2019*. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2019): Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2020): *Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v urbanistických obvodech Prahy k 31. 12. 2019*. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ a MV (2007): *Statistický lexikon obcí České republiky 2007*. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra ČR.

ČÚGK (1972-3): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Český úřad geodetický a kartografický, Praha.

ČÚGK (1977-1981): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Český úřad geodetický a kartografický, Praha.

ČÚGK (1984-7): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Český úřad geodetický a kartografický, Praha.

ČÚZK (1990-5): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Český úřad zeměměřičský a katastrální, Praha.

ČÚZK (1999-2000): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Český úřad zeměměřičský a katastrální, Praha.

ČÚZK (2020): Originální mapy stabilního katastru 1836–1843. 1:2 880. Český úřad zeměměřický a katastrální, Praha. Available online: <https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html> [cit. 22. 7. 2020].

FEDERÁLNÍ STATISTICKÝ ÚŘAD (1967): *Statistický lexikon obcí ČSSR 1974*. Federální statistický úřad, Praha.

IPR (2020): Archiv leteckých snímků (Ortofotomap). Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Available online: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/ortofoto-archiv/> [cit. 22. 7. 2020].

PALACKÝ, F. (1848): *Popis království Českého: čili Podrobné poznamenání všech dosavadních krajůw, panství, statkůw, měst, městeček a wesnic, někdejších hradůw a twrzí, též samot a zpustlých osad mnohých w zemi České, s udáním jejich obywatelstwa dle popisu r. MDCCCLIII vykonaného*. J. G. Kalve, Praha.

PŘÍSPĚVATELÉ OPEN STREET MAP (2020): *Databáze vektorových GIS vrstev*. Available online: openstreetmap.org [cit. 22. 7. 2020].

REGULAČNÍ PLÁNY STÁTNI REGULAČNÍ KOMISE (1939): Stopceny. Ceny stavebních pozemků 1:2880. Geoportal hl. m. Prahy. Available online: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/srk/> [cit. 22. 7. 2020].

ŘSCP (2020): *Cizinci v Česku*. Interní databáze. Ředitelství služby cizinecké policie ČR, Praha.

SLDB (1970): Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů. Urbanistické obvody v Praze. Český statistický úřad, Praha.

SLDB (1991): Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů. Urbanistické obvody v Praze. Český statistický úřad, Praha.

SLDB (2011): Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů. Urbanistické obvody v Praze. Český statistický úřad, Praha.

STATISTICKÁ KOMMISSE KRÁL. HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY A SPOJENÝCH OBCÍ (1895): *Poměry příbytečné v královském hlavním městě Praze a ve spojených s městskou statistickou komisí obcích, zejména v Karlíně, na Smíchově, na Královských Vinohradech a v Žižkově, jakož i v jiných pěti obcích sousedních dle výsledků popisu ze dne 31. prosince 1890*. Statistická kommise královského hlavního města Prahy a spojených obcí, Praha.

STATISTICKÁ KOMMISSE KRÁL. HLAV. MĚSTA PRAHY A SPOJENÝCH OBCÍ (1906): *Sčítání lidu v Král. hlav. městě Praze a obcích sousedních provedené 31. prosince 1900*. Díl II, oddělení II. Poměry příbytečné v Praze. Statistická kommise královského hlavního města Prahy a spojených obcí, Praha.

STATISTICKÁ KOMISE KRÁLOVSKÉHO HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY A SPOJENÝCH OBCÍ (1911): *Hlavní výsledky popisu obyvatelstva ze dne 31. prosince 1910 v král. hlav. městě Praze a obcích okolních*. Statistická komise královského hlavního města Prahy a spojených obcí, Praha.

STATISTICKÝ LEXIKON (1934): Statistický lexikon obcí v Republice československé. Na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930. Díl I. Čechy. Praha, Orbis.

STATISTICKÝ LEXIKON OBCÍ ČSSR 1965 (1966): Podle správního rozdělení 1. ledna 1965, sčítání lidu, domů a bytů 1. března 1961. SEVT, Praha.

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ (1924): Statistický lexikon obcí v republice Československé. Státní úřad statistický, Praha.

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Díl I. Růst, koncentrace a hustota obyvatelstva, pohlaví, věkové rozvrstvení, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání. Státní úřad statistický, Bursík a Kohout, Praha.

STÁTNÍ ÚŘAD STATISTICKÝ A MINISTERSTVO VNITRA (1955): *Statistický lexikon obcí Republiky československé*. Státní úřad statistický a ministerstvo vnitra, Praha.

SZKÚ (1951): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Státní zeměměřičský a kartografický ústav, Praha.

URRLAB (2013): Administrativní hranice katastrálních území Hlavního města Prahy 1921-2011. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Urbánní a regionální laboratoř, Praha. Available online: <http://www.historickygis.cz/shp-vrstvy> [cit. 22. 7. 2020].

ÚSGK (1955-8): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Ústřední správa geodézie a kartografie, Praha.

ÚSGK (1962-8): Státní mapa 1 : 5 000 odvozená. Ústřední správa geodézie a kartografie, Praha.